

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Radosław Król

PS-VII.431.2.5.2025

Olsztyn, 7 stycznia 2026 r.

Szanowny Pan

Robert Waraksa

Burmistrz Olsztynka

ul. Ratusz 1

11-015 Olsztynek

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 poz. 224, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Burmistrzowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Miejskim w Olsztynku, ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek, NIP: 7390512325, REGON: 000529338, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na grobach i cmentarzach wojennych położonych na terenie gminy.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska kierownicze pełnili:

1. **Robert Waraksa** - Burmistrz Olsztynka, wybrany w wyniku wyborów w dniu 7 kwietnia 2024 r., urząd objął w dniu 7 maja 2024 r.,
2. **Bogusław Kowalewski** - Zastępca Burmistrza Olsztynka, powołany z dniem 17 sierpnia 2022 r.,
3. **Grażyna Wasilewska** - Sekretarz Miasta od dnia 8 sierpnia 2023 r.,
4. **Marta Gola** - Skarbnik Miasta, powołana z dniem 17 kwietnia 2019 r.,
5. **Agnieszka Tomaszewska** - Kierownik Referatu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Olsztynku od dnia 1 września 2022 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, samodzielne stanowisko pracy do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, organizacji pozarządowych oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w składzie:

- **Emilia Orzoł** - starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 18/2024 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pismem, imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.1028.2025 z dnia 30 października 2025 r.,

- **Jan Kosiorek** - starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 31/2022 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.1027.2025 z dnia 30 października 2025 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

Termin kontroli: od 13 listopada 2025 r. do 14 listopada 2025 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 5 (2025).

Przedmiot i zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonego Gminie Olsztynek zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
- okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2025 r. do dnia 13 listopada 2025 r.

Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzielał:

- inspektor w Referacie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Olsztynku - pracownik realizujący kontrolowane zadanie.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224, z późn. zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), oraz w związku z § 8 porozumienia Nr PS-VII.5230.1.22.2025 zawartego w dniu 3 kwietnia 2025 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Olsztynek w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 2532 z 16.05.2025 r.).

Kontrolowane zadanie jednostka przyjęła Uchwałą Nr XXIII-189/2016 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy Olsztynek. Na mocy tej uchwały Burmistrz Olsztynka w dniu 3 kwietnia 2025 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim porozumienie Nr PS-VII.5230.1.22.2025.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Miejskiego w Olsztynku ocenia się pozytywnie.

Pozytywnie oceniono:

- 1) prowadzenie dokumentacji organizacyjnej,
- 2) prowadzenie dokumentacji z aktami spraw bieżących (merytoryczna),
- 3) prowadzenie ewidencji grobów i cmentarzy wojennych,
- 4) uzyskanie niezbędnych zezwoleń wymaganych prawem,
- 5) prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków z dotacji,
- 6) wykorzystanie dotacji zgodnie z przeznaczeniem określonym w porozumieniu,
- 7) opisanie dokumentów księgowych potwierdzających poniesione wydatki,
- 8) nadzór nad stanem grobów i cmentarzy wojennych,
- 9) prowadzenie prac o charakterze porządkowo-konserwacyjnym i remontowo-renowacyjnym.

1. Dokumentacja organizacyjna

W okresie objętym kontrolą zadanie wynikające z przedmiotu kontroli realizował Referat Organizacyjny na podstawie regulaminu organizacyjnego, stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr K/71/22 Burmistrza Olsztynka z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miejskiemu w Olsztynku (z późn. zm.). Referat Organizacyjny podlega Sekretarzowi Miasta.

Zgodnie z § 1 załącznika nr 2 do ww. zarządzenia "Zakresy działania komórek organizacyjnych", do zakresu działania Referatu Organizacyjnego należy w szczególności: ust. 3 "realizacja zadań w zakresie kultury, ochrony dóbr kultury i cmentarnictwa", pkt 14 "organizowanie i sprawowanie opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi oraz miejscami pamięci narodowej (na mocy porozumienia z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim)".

Obowiązki wynikające z powierzonego gminie zadania realizuje inspektor w Referacie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Olsztynku. Zadanie określono w zakresie czynności pracownika w części I ust. 1 "Realizacja zadań dotyczących utrzymania cmentarzy wojennych oraz komunalnych, w tym wnioskowanie o dotację na cmentarze i ich rozliczanie". Zakres czynności pracownika obowiązujący od 1 lipca 2024 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

2. Prowadzona dokumentacja z aktami spraw bieżących (merytoryczna)

Na stanowisku pracy prowadzone są teczki, które oznaczono symbolem komórki oraz symbolem i hasłem:

— ORG.7045 "Utrzymanie miejsc grzebalnych" z kat. B5 (lata 2023-2025).

Teczka zawiera akta spraw bieżących związanych z administrowaniem i zarządzaniem cmentarzami wojennymi.

Sprawy dotyczące kontrolowanego zadania obejmują, m.in.: wykaz cmentarzy i prowadzonych na nich prac, propozycję przejęcia zadania na rok 2025, oświadczenie o przyjęciu dotacji, podpisane porozumienie z wojewodą, uchwałę rady miejskiej, umowy z wykonawcami prac na cmentarzach wojennych i pochówku szczątków na cmentarzu wojennym w Mierkach, kopie faktur, dowody przelewu, kopie protokołu odbioru prac (oryginały faktur i dowody przelewu oraz protokoły odbioru prac przechowywane są na stanowisku w Referacie Finansów i Podatków).

— ORG.414 "Opieka nad pomnikami i miejscami pamięci" z kat. A.

Teczka zawiera wydzieloną podteczkę ze sprawami związanymi z pochówkiem szczątków na cmentarzu wojennym w Mierkach oraz korespondencję z W-M Urzędem Wojewódzkim w Olsztynie w sprawie pomiaru mierników za I półrocze 2025 r. - liczba cmentarzy i grobów wojennych odnowionych bądź objętych pracami od 1 stycznia 2025 do 30 czerwca 2025 r., skargę na stan cmentarza wojennego w Waplewie, informację wojewody dot. prowadzenia prac na grobach i cmentarzach wojennych wymagających zezwolenia, informację nt. grobów mniejszości narodowych i etnicznych.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

3. Prowadzona ewidencja grobów i cmentarzy wojennych

Ewidencja grobów i cmentarzy wojennych jest prowadzona przez gminę w formie papierowej w teczках oznaczonych symbolem i hasłem:

- OGR.7041 "Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu" z kat. A.

Teczka zawiera karty ewidencyjne założone dla 11 grobów i cmentarzy wojennych, położonych na terenie gminy. Karty zawierają materiał zdjęciowy i mapki lokalizacyjne. Ewidencja jest aktualizowana stosownie do prowadzonych prac na poszczególnych cmentarzach wojennych oraz w zakresie dodatkowego pochówku żołnierza rosyjskiego na cmentarzu wojennym w Mierkach.

- ZBI.7041 "Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu" z kat. A (lata 2015-2016).

Zbiór zawiera archiwalne karty ewidencyjne założone dla 6 obiektów położonych w miejscowościach: Sudwa, Drwęck, Waplewo (2 cmentarze), Jagiełek, Mierki. W teczkę zgromadzony jest również projekt rewaloryzacji cmentarza z II wojny światowej w Sudwie oraz odrębny zbiór informacji o obiektach (w tym: opis obiektu, spis pochowanych, archiwalna dokumentacja fotograficzna), złożonych w 9 skoroszytach.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Na podstawie rejestru zabytków nieruchomych dla województwa warmińsko-mazurskiego, zamieszczonego na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie ustalono, że prawną ochroną konserwatorską objęte są następujące obiekty z grobami wojennymi na terenie gminy Olsztynek:

- 1) Drwęck - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr A-3536 z 16.06.1993 r.,
- 2) Jagiełek - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej przy leśniczówce Jagiełek nr A-3535 z 16.06.1993 r.,
- 3) Jagiełek - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej wraz z pomnikiem usytuowanym przy leśniczówce Jagiełek nr A-3533 z 16.06.1993 r.,
- 4) Mycyny - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr A-3538 z 16.06.1993 r.,
- 5) Sudwa - cmentarz wojskowy (duża mogiła zbiorowa) nr A-2270 z 7.10.1987 r.,
- 6) Sudwa - cmentarz wojskowy z okresu I wojny światowej nr A-2280 z 7.10.1987 r.,
- 7) Swaderki - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr A-3534 z 16.06.1993 r.,
- 8) Waplewo - cmentarz wojskowy z okresu I wojny światowej nr A-2279 z 7.10.1987 r.

W kartach ewidencyjnych dotyczących wymienionych obiektów, w rubryce 12 „Numer i data wpisu do rejestru zabytków lub inna forma ochrony” odnotowano prawidłowy numer rejestru i datę wpisu.

[Dowód: <https://www.wuoz.olsztyn.pl/rejestr-i-ewidencja-zabytkow>]

4. Sprawozdanie z realizacji kontrolowanego zadania

Zgodnie z porozumieniem Nr PS-VII.5230.1.22.2025 z dnia 3 kwietnia 2025 r. sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadania następuje w terminie do dnia 15 stycznia 2026 r. i obejmuje okres od początku realizacji zadania do 31 grudnia 2025 r. W związku z wyznaczonym terminem, do dnia przedmiotowej kontroli jednostka nie była zobowiązana złożyć sprawozdanie.

5. Decyzje zezwalające na prace remontowo-budowlane i konserwatorskie

Z akt sprawy wynika, że Gmina Olsztynek uzyskała pozwolenia Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz zezwolenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w trybie art. 5 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych na wykonanie w 2025 r. prac:

- pozwolenie Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków nr IZNR.5142.675.2024.mz z dnia 14.11.2024 r. na prowadzenie działań na terenie cmentarza wojkowego z I wojny światowej w Waplewie gm. Olsztynek (dz. ewid. nr 57), polegających na usuwaniu spróchniałych elementów współczesnego drewnianego płotu z żerdzi i odtworzeniu go w tej samej formie. Termin ważności pozwolenia: 31.12.2026 r.,
- decyzja Wojewody Warmińsko-Mazurskiego na podjęcie ww. działań nr PS-VII.5232.20.2025 z dnia 22.09.2025 r. Termin ważności decyzji: 31.12.2025 r.

Na dzień kontroli zostały usunięte spróchniałe i niebezpieczne elementy współczesnego drewnianego płotu wokół cmentarza z okresu I wojny światowej w Waplewie. Ponadto zostały przygotowane podstawy do montażu nowych elementów drewnianych.

- pozwolenie Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków nr IZNR.5142.677.2024.mz z dnia 13.11.2025 r. na prowadzenie działań w ramach porządkowania cmentarza wojennego z I wojny światowej w Drwęcku, gm. Olsztynek (dz. nr 3132/2). Termin ważności pozwolenia: 31.12.2026 r.
- decyzja Wojewody Warmińsko-Mazurskiego na podjęcie ww. działań nr PS-VII.5232.2.2025 z dnia 09.05.2025 r. Termin ważności decyzji: 31.12.2025 r.

Na dzień kontroli wykonano działania na cmentarzu wojennym z okresu I wojny światowej w Drwęcku polegające na naprawie lub wymianie drewnianych krzyży (współczesne, ustawione po pracach porządkowych cmentarza w latach 90-tych XX wieku) oraz przygotowano stelaż na tablicę informacyjno-historyczną wg wzoru zastosowanego przy cmentarzu wojennym w Swaderkach.

[Dowód: EZD sprawa znak PS-VII.5232.2.2025; PS -VII.5232.20.2025, 5-10]

6. Postępowanie z dotacją

Plan dotacji gminy został zwiększony:

- Decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FB 72/2025 z 1 kwietnia 2025 r. - **zwiększenie o kwotę 25 000,00 zł** z ustawy budżetowej.

Środki zostały wprowadzone do planu finansowego gminy:

- Zarządzeniem Nr 49/2025 Burmistrza Olsztynka z dnia 31 marca 2025 r. *w sprawie zmian w budżecie gminy Olsztynek na 2025 r.* (zał. nr 1, 5).

Data zaksięgowania środków:

- 25 kwietnia 2025 r. (w rozdz. 71035 § 2020).

Zgodnie z porozumieniem zawartym z Wojewodą nr PS-VII.5230.1.22.2025 z 3 kwietnia 2025 r. przeznaczeniem dotacji było:

- wykonywanie bieżących prac porządkowo-pielegnacyjnych i remontowo-konserwacyjnych na cmentarzach i grobach wojennych znajdujących się na terenie gminy (§ 1 ust. 1 pkt 1

porozumienia),

- organizacja prac związanych z pochówkiem szczątków ludzkich z okresu I wojny światowej, ujawnionych w dniu 25 stycznia 2025 r. na terenie leśnym w miejscowości Mierki gm. Olsztynek, obejmujących w szczególności transport szczątków z miejsca ich tymczasowego przechowywania na cmentarz wojenny z I wojny światowej w Mierkach gm. Olsztynek, usługę pogrzebową, uporządkowanie terenu w celu przywrócenia do stanu pierwotnego oraz inne czynności niezbędne do realizacji tego zadania (§ 1 ust. 1 pkt 2 porozumienia).

Zgodnie z § 3 ust. 1 porozumienia gmina zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków finansowych otrzymanych z dotacji na realizację zadania oraz wydatków dokonywanych z tych środków. Gmina prowadzi wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową w wersji elektronicznej za pomocą systemu Respons (05.047), moduł FK - finanse i księgowość, ZETO SOFTWARE Sp. z o.o.

Numer klasyfikacji budżetowej: 710-71035-4300W-905002S. Wyszczególnione konta:

- konto 998 - zaangażowanie środków
- konto 980 - plany finansowe
- konto 402 - koszty
- konto 201-003509-02 - kontrahenci
- konto 201-002373-2 - kontrahenci
- 130-2 - wpływy z rachunku

Do dnia kontroli z dotacji w kwocie 25 000,00 zł udokumentowano wykorzystanie środków w pełnej wysokości, z tego:

- 23 781,60 zł – bieżące utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych,
- 1 218,40 zł – pochówek szczątków żołnierza na cmentarzu wojennym w Mierkach.

Na podstawie przedłożonych dokumentów księgowych dokumentujących wydatki poniesione z budżetu wojewody ustalono, że zostały one opisane stosownie do § 3 ust. 4 porozumienia. Faktury w opisie zawierały zapis o kwocie dofinansowania ze środków z dotacji na podstawie porozumienia z Wojewodą, akceptację pod względem merytorycznym oraz pod względem formalnym i rachunkowym. Faktury zostały zatwierdzone do wypłaty oraz opłacone. Stwierdzono, że dotacja została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem określonym w porozumieniu.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2; 5-6]

7. Opieka sprawowana przez gminę

Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami, w 2025 r. pracami określonymi w porozumieniu Nr PS VII.5230.1.22.2025 zawartym w dniu 3 kwietnia 2025 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Olsztynek objęto groby i cmentarze wojenne w miejscowościach: Sudwa, Waplewo, Mierki, Drwęck, Jagiełek, Kolonia Mycyny) oraz Olsztynek.

Gmina Olsztynek w dniu 9 czerwca 2025 r. zawarła umowę Nr 71/M/2025 z firmą „Usługi Leśne” Kamil Wiśniewski na bieżące utrzymanie cmentarzy wojennych (prace pielęgnacyjno-porządkowe i remontowo-konserwacyjne). Termin obowiązywania ww. umowy obejmuje okres od 9.06.2025 r. do 31.10.2025 r. Kwota wynagrodzenia określona w umowie wynosi 23 781,60 zł. Środki te pochodzą z dotacji Wojewody określonej w porozumieniu.

Na podstawie zamówienia Nr 17/2025 z dnia 12 marca 2025 r. z firmą HERA Olsztyńskie Centrum Pogrzebowe Ewa Żuk w Olsztynie zlecono pochówek odkrytych szczątków ludzkich w Mierkach gm. Olsztynek na kwotę 1 217,40 zł. Środki pochodzą z dotacji Wojewody określonej w porozumieniu. Zadanie określone w zamówieniu wykonano 14 marca 2025 r.

Z uwagi na limit środków, wzorem lat ubiegłych, w 2025 r. w ramach porozumienia z Wojewodą opieką objęto najlepiej zachowane i wyeksponowane groby i cmentarze wojenne. Natomiast na pozostałe nekropolie Gmina Olsztynek przeznaczyła środki własne w kwocie 2 500,00 zł, m.in. na prace pielęgnacyjne, oczyszczanie terenu oraz utrzymanie w dobrym stanie terenów cmentarzy ewangelickich i wojennych.

Kontrolującym wyjaśniono, że cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej w Swaderkach przeszedł gruntowny remont i został uporządkowany dzięki staraniom Nadleśnictwa Olsztynek i Sekcji Eksploracyjnej Towarzystwa Przyjaciół Olsztyńska. Wszystkie prace na cmentarzu przeprowadzono zgodnie z wymaganymi pozwoleniami, w tym Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Przed rozpoczęciem prac cały obszar cmentarza pokryty był roślinnością, a mogiły nie były widoczne. Planowane prace polegały, m.in. na odtworzeniu mogił, zgodnie z ich pierwotnym wyglądem, ułożenie kamiennego krawężnika wokół wszystkich mogił (wg szkicu W. Knercera), odbudową krzyży oraz ustanowieniu siatki potrzebnej do ogrodzenia cmentarza, a także obsadzenie obszaru cmentarza roślinami zimozielonymi, m.in. barwinkiem pospolitym i bluszczem pospolitym. Podczas prac odnaleziono oryginalne mogiły, a dzięki zaangażowaniu i wspólnej, ciężkiej pracy kilkunastu osób, udało się odkryć kamienne krawędzie wszystkich ośmiu mogił. W trakcie prac na terenie cmentarza posadzono także 15 świerków oraz 2 lipy (zgodnie ze szkicem W. Knercera). Lipy i świerki wyhodowane zostały w Szkółce Leśnej Nadleśnictwa Olsztynek, z nasion poświęconych w 2017 r. przez Papieża Franciszka w Watykanie.

Stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego jest monitorowany przez kierownika Referatu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Olsztynku i odpowiedzialnego za zadania Inspektora Referatu Organizacyjnego, którzy dokonują odbioru prac, z czego sporządzany jest pisemny protokół. Działania odbywają się cyklicznie (przynajmniej raz w miesiącu oraz w zależności od potrzeb, m.in. związanych z warunkami pogody, zaplanowanymi inicjatywami i uroczystościami), zgodnie z zaleceniami, przed opłaceniem faktury za wyznaczony okres.

Kontrolującym wyjaśniono, że w badanym okresie nie odnotowano aktów wandalizmu wobec grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy. Odnotowano jedną skargę na stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego na terenie gminy. Skarga dot. stanu zachowania ogrodzenia na cmentarzu wojennym z okresu I wojny światowej w Waplewie. Na pismo znak sprawy: BW-I.142.61.2025 Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie z dnia 24 lipca 2025 r. została udzielona odpowiedź znak sprawy: ORG.414.3.2025 Burmistrza Olsztyńska, która szczegółowo przedstawiała zaistniałą sytuację.

Ze względu na zniszczone ogrodzenie cmentarza wojennego z okresu I wojny światowej w Waplewie, m.in. przez zwierzynę leśną, Gmina Olsztynek pozyskała środki pozostające w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu: „Groby i cmentarze wojenne w kraju 2025” na zadanie „Renowacja elementów stałych i usytuowanie nowego ogrodzenia wokół cmentarza z okresu I wojny światowej w Waplewie”. Zadanie obejmuje renowację stałych elementów ogrodzenia (bramy wejściowej) oraz usytuowanie

drewnianego ogrodzenia wokół cmentarza z okresu I wojny światowej w Waplewie. W czerwcu 2025 r. została podpisana umowa opiewająca na kwotę 126 000,00 zł, z czego 100 000,00 zł to dofinansowanie MKiDN, natomiast 26 000,00 zł wkład własny gminy Olsztynek. To ważna inicjatywa dla regionu, utrzymania bezpieczeństwa, a przede wszystkim potrzeby zachowania i zadbania o miejsca pamięci. Wydarzenia I wojny światowej miały duży wpływ na migrację społeczeństwa na tym terenie. Projekt jest ważnym elementem integrującym społeczeństwo pomagającym zrozumieć oraz poznać historię regionu.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, właścicielami działek, na których znajdują się cmentarze wojenne są różne jednostki, stąd właściwa opieka zależna jest od wielu podmiotów. Utrudnia to możliwość ubiegania się o środki finansowe z różnych programów, m.in. w przypadku cmentarzy wojennych, które są pod opieką państwa, a działki są zarządzane przez Skarb Państwa.

Cyklicznie w sierpniu organizowane są spotkania i spacer historyczny na cmentarz wojenny z I wojny światowej w Drwęcku, które przypominają o wydarzeniach I wojny światowej, m.in. bitwy pod Tannenbergiem oraz historię lokalną tych terenów.

Uczniowie szkół podstawowych Gminy Olsztynek angażują się w akcje społeczne, m.in. przed dniem 1 listopada dot. podtrzymywania pamięci o tych, którzy zginęli w okresach wojen światowych.

Coroczne oficjalne obchody rocznicy wybuchu II wojny światowej odbywają się na Cmentarzu Ofiar Faszyzmu w Sudwie. Stanowi ono miejsce pamięci i co roku gromadzi przedstawicieli władz samorządowych, instytucji, szkół oraz lokalną społeczność, aby oddać hołd zmarłym.

Osoba udzielająca wyjaśnień wytypowała obiekty, na których występuje potrzeba przeprowadzenia następujących prac:

- kontynuacja prac na cmentarzu wojennym z okresu I wojny światowej w Waplewie,
- prace restauratorskie na cmentarzu wojennym przy leśniczówce Jagiełek oraz cmentarzu wojennym wraz z pomnikiem usytuowanym przy leśniczówce Jagiełek w Jagiełku,
- prace związane z wymianą ogrodzenia na cmentarzu wojennym z okresu I wojny światowej w Mierkach.

[Dowód: akta kontroli str. 5-10; 13; EZD sprawa znak PS-VII.5232.1.2023; PS-VII.5230.35.2025]

8. Oględziny grobów i cmentarzy wojennych

W dniu 14 listopada 2025 r. zespół kontrolny w obecności pracowników Referatu Organizacyjnego UM w Olsztynku przeprowadził oględziny stanu zachowania i utrzymania cmentarzy wojennych. Z przeprowadzonych oględzin sporządzono protokół.

Do oględzin wytypowano cmentarze wojenne, na których były prowadzone dodatkowe prace, tj.: cmentarz wojenny z I wojny światowej w miejscowości: Waplewo, Drwęck i Swaderki, a także cmentarz wojenny z I wojny światowej w Mierkach, na którym dokonano pochówku odnalezionych szczątków żołnierza rosyjskiego oraz cmentarz jeniecki z II wojny światowej w Sudwie.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji pozytywnie oceniono stan bieżący cmentarzy wojennych. Teren obiektów był pozbawiony zaśmieci, oczyszczony z samosiewów i opadłych gałęzi. Ze względu na zadrzewienie i jesienny okres intensywnego opadania liści, obszar

cmentarzy był częściowo nimi pokryty. Układ cmentarzy wojennych i ich elementów w większości był czytelny.

Na cmentarzu wojennym z I wojny światowej w Mierkach kontrolującym okazano miejsce pochówku szczątków ludzkich ujawnionych w dniu 25 stycznia 2025 r. na terenie leśnym w miejscowości Mierki.

Zespół kontrolny zapoznał się również z efektem prac wykonanych na cmentarzach wojennych z I wojny światowej w Swaderkach i w Drwęcku oraz prac związanych z nowym ogrodzeniem cmentarza wojennego żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej w Waplewie, prowadzonych aktualnie w ramach dofinansowania MKiDN.

Uwagi i wnioski stwierdzone wobec wizytowanych obiektów, szerzej opisane w protokole oględzin, nie mają wpływu na ich ogólny odbiór, a stan techniczny nie zagraża bezpieczeństwu.

[Dowód: akta kontroli str. 14-23]

9. Obowiązki informacyjne

Kwota przyznana przedmiotowym porozumieniem nie przekroczyła 50 000,00 zł, wobec tego kontrolowana jednostka nie była zobowiązana do wypełnienia obowiązku informacyjnego w zakresie strony internetowej, plakatu informacyjnego bądź tablicy informacyjnej, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowe lub dofinansowywane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, ze zm.).

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Gmina Olsztynek, mając na względzie ustalenia kontroli, w zapotrzebowaniu o dotację na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych w 2026 r. zawniosowała do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o dodatkowe środki finansowe na wykonanie prac remontowych i konserwacyjnych na cmentarzach wojennych w Waplewie i w Mierkach. Realizacja tego zamierzenia będzie uwarunkowana wysokością środków finansowych zarezerwowanych w budżecie Wojewody.

W związku z tym, że nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Radosław Król